

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ ”ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО ПСИХОЛОГИЯ НА УЧИТЕЛСКИЯ КОЛЕКТИВ

1. ТЕОРЕТИЧНИ ПОДХОДИ КЪМ ГРУПАТА И КОЛЕКТИВА

- Основни черти на групата. Видове групи. Групови параметри.
- Развитие на групата. Колектив.
- Групова динамика.
- Взаимоотношения в групата. Структури на взаимоотношенията.

2. УЧИТЕЛСКИЯТ КОЛЕКТИВ В СТРУКТУРАТА НА УЧИЛИЩЕТО

- Терминологични проблеми: учителска общност, колектив, колегия; педагогически колектив, училищен колектив, общоучилищен колектив.
- Учителският колектив като специфична общност.
- Основни характеристики. Специфични характеристики.
- Функции на учителския колектив.

3. УЧИТЕЛСКАТА ОБЩНОСТ КАТО ТРУДОВ КОЛЕКТИВ

- Учителският колектив като трудов субект.
- Елементи на трудовата ситуация.
- Съвместната дейност в учителския колектив

4. СОЦИАЛНИ ОТНОШЕНИЯ В УЧИТЕЛСКИЯ КОЛЕКТИВ

- Формални и неформални контакти в работата. Отношения между колеги.
- Отношенията ръководител-подчинен.
- Особенности на длъжностните инструкции за учителския колектив

5. ПРОБЛЕМЪТ ЗА СПЛОТНОСТТА НА УЧИТЕЛСКИЯ КОЛЕКТИВ

- Проблемът за груповата сплотеност: сплотеността като резултат от обmena, сплотеността като консенсус, сплотеността като целево и нормативно единство, стратометрична концепция за сплотеността, обществен инвариант на сплотеността (обществено ценна сплотеност).
- Аспекти на сплотеността на учителския колектив: в областта на междуличностните отношения, в областта на деловите отношения, ценностно-ориентационно единство,
- Влияние на социално-демографски фактори върху сплотеността на учителския колектив: полът на учителите, възрастта на учителите.

6. УЧИТЕЛСКИЯТ КОЛЕКТИВ КАТО ЕКИП

- Същност на екипа. Група и екип. Стадии в развитието.
- Роля на директора.
- Формиране и развитие на работещ екип.

- Условия за успех в работата на екипа. Характеристики на добрите учителски екипи.

7. УПРАВЛЕНИЕ НА УЧИТЕЛСКИЯ КОЛЕКТИВ

- Управленчески стратегии: йерархическа, трансформационна, съдействаща (фасилитативна). Ефективност на управленческите стратегии.
- Стратегическо планиране: определяне на училищните цели, създаване на положителна атмосфера, наблюдение и обратна връзка на учителите, управление на учебния процес, оценяване на резултатите.

8. ДИРЕКТОРЪТ И УЧИТЕЛСКИЯ КОЛЕКТИВ

- Развитие на личността в групата. Социална роля. Ролево поведение
- Директорът като комуникатор.
- Директорът като модератор на междуличностните връзки.
- Грешките на директорите: в трудовите отношения, в междуличностните отношения, етически проблеми.

ЛИТЕРАТУРА

1. Аборкромби, Н., Б. Търнър, Ст. Хил. Световен речник по социология. – В.,1993.
2. Андреев, М. Образование и общество. Педагогическа социология. -С., 1998.
3. Андреева, Л. Социално познание и междуличностно взаимодействие. - С.,1996.
4. Аргайл, М.,М. Хендерсън. Анатолия на човешките отношения. - С., 1989.
5. Иванов, И. Към въпроса за груповата сплотеност. // Психология, № 1,1987, 9-12.
6. Иванов, И. Анализ на длъжностните инструкции за учителския колектив. // Нар. просвета, № 1, 1988.
7. Иванов, И. Учителският колектив като социално-педагогическа общност. // Нар. просвета, № 8, 1988.
8. Иванов, И.Мениджмънт на ученическия клас. – Ш., 2005.
9. Иванов, И. Съвместната дейност в учителския колектив.// Нар. просвета, № 11, 1988.
10. Майерс, Д. Социална психология. - СПб., 1998.
11. Христова Т., Т. Христов, Организационно поведение. - В., 1998.
12. Христова, Т., С.Христов. Мениджмънт на човешките ресурси. - В., 1993.
13. Bulach, C., W.Pickett, D. Boothe. Educational Leaders Make. ERIC Digest. 1999.
14. Irmsher, K. Communication Skills. ERIC digest. 1996.
15. Lashway, L. Visionary Leadership. ERIC Digest.1997.
16. Lashway, L. Facilitative Leadership. ERIC Digest.1995.
17. Lashway, L.Can Instructional Leaders Be Facilitative Leaders? ERIC Digest.1996.
18. Lashway, L.Ethical Leadership. ERIC digest.1996.
19. Lashway, L.The Strategies Of A leader.ERIC Digest. 1996.
20. Royal, M., R.Rossi.Schools as Communities. ERIC Didest.1996.

Автор: проф. д-р Иван П. Иванов
E-mail: ivanov1@mail.bg
<http://ivanpivanov.com>

ТЕМИ ЗА КУРСОВИ РАБОТИ

1. Адаптация на младия учител към учителския колектив.
2. Актуално състояние на длъжностните инструкции в учителския колектив
3. Влияние на възрастта върху сплотеността на учителския колектив.
4. Влияние на пола върху сплотеността на учителския колектив.
5. Колегиални отношения в учителския колектив.
6. Особенности на трудовата ситуация в учителския колектив.
7. Социално-демографска структура на конкретна училищна общност
8. Стратегии за управление на учителския колектив.
9. Учителската общност като субект на дейност.
10. Учителският колектив като екип.

ИЗИСКВАНИЯ:

- обем - 15-18,000 знака (8-10 стандартни маш. стр.);
- да е написан на WORD

СТРУКТУРА:

- титулна страница (дисциплина, тема, автор, фак. №)
- увод (до 1800 зн.),
- същинска част,
- заключение (до 1800 зн.),
- цитирана литература.

НАЧИН НА ПРЕДАВАНЕ:

- Като прикачен файл по E-mail: ivanov1@mail.bg или на CD, или отпечатана на хартия.